

Kjak

Meinhard Jacobsen
MSc í Fiskivinnutøkni

Enn fleiri spurningar til Havstovuna

– í sambandi við samrøðuna hjá Jan Arge Fiskifrøðingur hevði við Útvarp Føroya um makrel tann 9. februar 2012.

Eins og nevnt til fyrru spurningarnar so snúði samrøðan seg um hvørja ávirkan, ið makrelur hevir ella kann hava á botnfiskastovrnarnar undir Føroyum. Samrøðan tekur støði í einari verkætlan ið nevnist "Makrelur á Landgrunninum.

Ført verður fram í samrøðuni, at tað er einki ið týður uppá, at makrelur hevir nakra beinleiðis ávirkan á tosk, hýsu og upsa undir Føroyum.

Henda niðurstøða stríður ímóti tí altjóða viðurkenda ástøðinum, nevnt her "Flerartsmodellid"

Skal loyva mær at endurprenta niðanfyrri "Teksten om Ursin og Andersen ligning er bragt i DTU Avisen, marts 09"

Sætter tal på samspillet mellem arterne

Andersen og Ursins ligning bruges til at beregne den hastighed hvormed byttefisk bliver spist af rovfisk. Den stammer fra starten af 1970'erne og symboliserer det afgørende skift, som DTU Aqua forskning var med til

at skabe i det internationale arbejdet med vurderingen af fiskebestande og udnyttelsen af dem.

Traditionelt så man på de enkelte arter hver for sig, når man lavede bestandsvurderinger (**Hesin háttur verður enn nyttur i Føroyum**). Men i 70'erne begyndte danske forskere, med Erik Ursin og K. P. Andersen fra Danmarks Fiskeri- og Havundersøgelser (nu DTU Aqua) i spidsen, at overveje, hvordan man kunne kvantificere det at bestandene påvirker hinanden ved at nogle fiske spiser andre.

Der var sket en uventet

stigning i fangsten af torskefisk i Nordsøen i 1960'erne, og Andersen og Ursin ville undersøge, hvorvidt det hang sammen med en forudgående nedfiskning af makrel og sild, som blandt andet spiser torskefiskenes yngel. Resultatet blev en matematisk flerartsmodel, den såkaldte "Nordsømodel", som blev publiceret i 1977.

"Rovfiskene konkurrerer med fiskerne om de samme fisk, og konkurrencen afhænger af fiskeriets størrelse og af hvor store bestandene af rovfisk og byttefisk er. Det var på det tidspunkt helt enestående på verdensplan at prøve at sætte

tal på samspillet mellem fiskearterne og formelen er blevet brugt i flerartsmodeller de seneste 30 år," fortæller Henrik Gislason, professor ved DTU Aqua.

Andersen og Ursins Nord-sømodel kom dog i første omgang i solid international modvind. Den var alt for kompliceret og indeholdt flere uddokumenterede antagelser om fiskenes fødevalg, lød kritikken – og så viste den, at det danske industrifiskeri ikke var så skadeligt som tidligere antaget.

I slutningen af 70'erne udviklede forskere ved Danmarks Fiskeri- og Havundersøgelser en simplere udgave af modellen, som over de næste 15 år blev testet empirisk, blandt andet ved en stor international indsamling af fiskemaver i Nordsøen. Resultaterne viste, at rovfiskene spiser langt flere fisk end fiskerne fanger, og at modellen i store træk afspejlede virkeligheden.

Ligningen indgår i dag i den nyeste generation af stokastiske flerartsmodeller og bliver brugt til at beregne den dødelighed fiskene påfører hinanden. De beregnede dødeligheder indgår direkte i de beregninger der ligger bag rådgivning om fiskekvoter og anden regulering af fiskerierne i Nordsøen og Østersøen.

Fyri tann ið vil vita meira um fleirartsmodellid, so kann googlast »flerartsmodel« ella »multi spiece modell« ella okkurt líknandi.

Við støðið í omanfyri nevnda so tykist løgið, at makrelurin, sum nógv størsti rovfiskastovnur, í Føroyskum sjógvi, onga ávirkan skal

hava á tosk, hysu og upsa. Henda niðurstøða víkjur so nógv frá tí sum hildi verður galdandi fyri onnur økir, at nærliggjandi er at koma við fylgjandi spurningum.

Metir Havstovan, at flerartsmodell ikki er eftirfarandi í føroyskum sjógvi?

Metir Havstovan, at rættari er at meta um hvønn stovn sær, heldur enn at síggja vistskipanina sum eina heild?

Ført verður fram, at føroyingar hava rætt til at fiska makrel sum eitt slag av kompenserig fyri at makrelurin etur seg feitan hjá okkum »grassing fee«. Vegna henda rætt er ikki neyðugt hjá okkum, at fara so langt sum at finna út av, hvussu nógv makrelurin ávirkar botnfiskastovrnarnar.

Her skal sigast, at undirritaði als ikki er samdur. Tað er ógvuliga sannlíkt at makrelurin, ávirkar tilgongdina til botnfiskastovrnarnar á ein slíkan hátt, at tá ið nógvur makrelur er á Landgrunninum ella á Føroya Banka, verður lítil ella eingin tilgongd. Er hetta støðan, so nyttar einki at tosa um fiskidaga ávirkan, tí fiskurin kemur ongantið inn í fiskiskapin. Tí kann vera, at botnfiskaflotin verður skerdur órættvísa nogv, og uttan kompenserig vegna viðurskipti ið náttúran stendur fyri.

Undirritaði metur, at tað er sera umráðandi at finna út av sambandinum- ávirkanini ímillum allar stovrnarnar. Serliga umráðandi er at fáa kannað uppsjóðarstovrnarnar (teir eru nógv teri størstu) bæði hvat viðvíkjur stødd, tilknýtið og ávirkan á vistfrøðið. Tí má neyðug orka og peningur jåttast til hetta endamáli.

Starvslýsing

Trivnaðartænastan

Starvsfólk til Sambýlið Bónaheggur 14

Til Sambýlið Bónaheggur, ið er eitt sambýli fyri fólk við menningartarni og ymiskum sálarligum trupuleikum, verður søkt eftir:

Einum pedagogi í starvsbrøki 1,0 til setan 01.05.2012 ella eftir nærri avtalu.

Nærri upplýsingar fáast við at venda sær til Biritu Clementsen, leiðara á tlf. 764151

Umsókn

Umsókn við próvskjølum, viðmælum og C.V. skal sendast til:

Sambýlið Bónaheggur 14
Bónaheggur 14
100 Tórshavn
Stílað: Birit Clementsen

Umsóknarfreist: 23. mars 2012

Lesið alla lýsingina á heimasíðu okkara: www.naerverk.fo / leys stórv

NÆRVERKIÐ

Meginskrivstovan · Argjavegur 26 · Postsmoga 3037 · 110 Tórshavn
Tel 360000 · Faks 360001 · naerverk@naerverk.fo · www.naerverk.fo

www.naerverk.fo

Starvslýsing

Heimataenastan

Fritíðaravloysarar til Heimataenastuna í Suðurstreymoy – sjúkrarøktarfrøðingar, heilsurøktarar, heilsuhjálparar

Søkt verður eftir fritíðaravloysarum frá 1 juni 2012.

Umsókn

Skrivlig umsókn við avriti av prógvum v.m. skal sendast til:

Heimataenastan øki 1
att. Cecilia Vestureið, økisleiðari
Smyrilsvegur 13
Fo-100 Tórshavn

Umsóknarfreist: 13. apríl 2012

Lesið alla lýsingina á heimasíðu okkara: www.naerverk.fo / leys stórv

NÆRVERKIÐ

Meginskrivstovan · Argjavegur 26 · Postsmoga 3037 · 110 Tórshavn
Tel 360000 · Faks 360001 · naerverk@naerverk.fo · www.naerverk.fo

www.naerverk.fo

Sig tína
meining í
Sosialinum

